

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memur ve hizmetlilerinin ücretlerine dair olan kanunun bazı maddelerini değiştiren 3173 sayılı Kanuna ek 4620 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin yorumlanmasına mahal olmadığı hakkında

(Resmî Gazete ile ilâm : 18 . VI . 1948 - Sayı : 6935)

No.

1610

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memur ve hizmetlilerinin ücretlerine dair olan kanunun bazı maddelerini değiştiren 3173 sayılı Kanuna ek 4620 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin uygulanmasında tereddüdü mucip olan nokta şu suretle izah edilmektedir:

(Genel Müdürlükçe inşa ve tamir atelye ve depolarıyla maden işletmelerinde yorucu işlerde çalıştırılan memur ve hizmetlilerin, bu hizmetler haricinde diğer memuriyetlere nakillerinde müktesep hak teşkil etmemek üzere bir derece yukarıya tâyin olunabilmeleri) keyfiyeti bu yerlerde bir üst derece kadrosunun bulunmasına mı mütevakkıftır, yoksa aynı unvanı haiz bir kadroya böyle bir üst derece maaşıyla tâyin imkân ve salâhiyetini bu madde vermekte midir?

Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğünün anlayışına göre bu maddenin tedvin sebebi; adı geçen yerlerdeki ağır işlere, daha rahat işlerde ve bürolarda çalışan ve aynı memuriyet unvanını taşıyan bir memurun kadro değişmeden bir üst derece aylığı ile tâyinini temin ve bu suretle bu ağır işlere rağbeti celbetmek ve aynı memurun tekrar eski memuriyetine dönmesi halinde de bir kadro yükselmesi ve geri alınması gibi her hangi bir muamele teşevvüşüne mahal vermemektir.

Maliye Bakanlığının açıklamasına göre ise, bir memurun bir mahalle tâyini o yerde bir kadronun bulunmasına mütevakkıf olup kadro üstünde bir tâyin yapılamıyacağı ve böyle bir tâyine mütaallik aylığın ödenemeyeceği Genel Muhasebe Kanununun 82 nci maddesinin sarıh hükmü iktizasından bulunmaktadır. Gerçi Devlet Ekonomi Kurumlarında ve Devlet Demiryollarında yukarıda sayılan ağır işlerde ve iş yerlerinde çalıştırılacak memurların bir üst dereceye tâyinleri esas kabul edilmiş ise de bunu, kadro olmadan tâyin yapılır mânasına almaya imkân olmadığına, kanun vazınının maksadı böyle olsaydı maddede bunu temin edecek bir hükmü de birlikte tesbit edeceğine, gerek bu madde ve gerekse diğer mevzuatta kadrosuz bir mahalle tâyin yapılacağına dair bir hüküm mevcut olmadığına göre madde hükmünün sarahatını başka bir surette iymale hukukan imkân bulunmamaktadır.

Kaldı ki Devlet Demiryolları her yıl bütçesiyle Büyük Meclisin onayından geçirdiği kadrolarında bu gibi yerlerde yine memuriyet unvanı değişmeden kullanacağı üst derece kadrolarını tesbit edebilmek imkânlarına da malik bulunmaktadır. Bu takdirde tatbikatta da bir aksaklığın ve derece geri alma gibi bir vaziyetin husulünü önlemiş bulunur denilmektedir.

Şu hale göre, gerek maddenin sarahatından ve gerekse mevzuatımızda aksine bir hüküm bulunmamasından herhangi bir memuriyete tâyinin mutlak olarak bir kadro ile mukayyet olduğuna ve maddede kadrosuz tâyin edilmesini sağlayacak bir işaret bulunmadığına göre sarıh olan madde hükmünün yorumlanmasına mahal olmadığına karar verilmiştir (Cilt : 11 - Sayfa : 4 ve Cilt : 12 - Sayfa : 148, 155).

11 Haziran 1948